

Az erdőgazdaság fejlesztési tervéről

TÖMPE ISTVÁN

erdészeti főigazgató

(KIVONATOS KÖZLÉS)

Népköztársaságunk minisztertanácsa pártunk III. kongresszusának előcsétjén határozatot hozott az erdőgazdasági termelés fejlesztéséhez szükséges intézkedésekről. A minisztertanácsnak ez a nagyjelentőségű határozata pártunk és kormányunk politikáját — a jólét, a nemzeti egység, a béke és a szocializmus politikáját — tükrözi az erdőgazdaság vonatkozásában. Az erdészet a fejlesztési határozat végrehajtása során jelentős mértékben elősegíti pártunk és kormányunk célkitűzéseit azzal, hogy több, jobb és olcsóbb fát, valamint egyéb erdei terméket ad dolgozó népünknek.

A felszabadulás óta eltelt 10 esztendő alatt a munkásosztály a hatalom birtokában megváltoztatta hazánk gazdasági rendjét. Az erdészet területén az összes erdők 90,2 százaléka a szocialista szektor és 9,8 százaléka egyéni birtokosok gazdálkodnak. 1948. és 1953. között 1 százalékkal emelkedett az országnak erdővel borított területe — hazánk erdősültsége ma 13,3 százalék.

A dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály vezető szerepe az erdőgazdaságban megnyilvánul abban, hogy a vezetőállások döntő többségét munkások és parasztok töltik be. Tudásának megfelelő helyet foglal el a régi és az új értelmiség. Megváltozott az erdőgazdaságok kapcsolata a dolgozó parasztsággal is. Nem elzárt terület már előtte az erdő, abból egyre több fát és más terméket kap és nagyjelentőségű segítségben részesül a fásítást illetően. Az új rend tette lehetővé, hogy az ötéves terv első négy évében közel háromszor annyit erdősítettünk és fásítottunk évente, mint amennyit kitermeltünk. 1950-től több mint 15 000 kat. hold mezővédő erdősávot létesítettünk és 1954-ben az új területek 64 százalékát a fásítás keretében telepítettük be.

Alapvetően megváltozott a dolgozók anyagi helyzete is. Az erdőgazdaságokban dolgozó munkások átlagos havi keresete 1953-ban 1951-hez képest 20 százalékkal növekedett és jelentősen emelkedett a műszaki és adminisztratív dolgozók keresete is.

Az erdészeti szakképzettség nélküli, vezető és fontos helyeken lévő dolgozók sikeresen tanulnak az erdészeti akadémia, a technikumok, valamint a Főiskola levelező tanfolyamán.

Az elmúlt esztendőben jelentősen fellendült az erdőgazdaságok dolgozóinak kulturális élete. Egyre többen keresik fel az erdőgazdaságok könyvtárait, erdészenként kultúr csoportok szerveződnek, fellendült a sporttevékenység.

Az erdészet dolgozói résztvesznek az ország ügyeinek intézésében is. A Hárosi Falemezművek egyik sztahanovista hordóüzemi segédmunkása tagja az országgyűlésnek; igen sokan vannak, akik a helyi tanácsokban fejtenek ki fontos munkát.

Az ötéves terv utolsó esztendejében vagyunk, a munkásosztály és dolgozó népünk kitartó harcai közepette hatalmas eredmények jöttek létre, melyek országunkat elmaradt agrár ipari államból fejlődő ipari állammá változtatták át. Ezek az elért eredmények lehetővé teszik további fejlődésünket, valamint a gazdasági építő munkánkban elkövetett hibák

gyors kijavítását. Ezek a hibák okozták, hogy aránytalanság állt elő az ipar egésze és a mezőgazdaság között, de aránytalanság mutatkozott az elhanyagolt és elmaradt mezőgazdaságon belül az erdőgazdaságot illetően is. Ennek következtében nem kapta meg az erdőgazdaság a tervben előírt traktorokat és egyéb gépeket, ezért maradt el a szükséges lakás- és szociális építkezés és maradt továbbra is igen szűk területünk technikai bázisa, a gépesítés. Alapvetően a fenti hibák, de a nem elég körültekintő vezetés következtében is erdőgazdaságunk munkájában elhatalmasodtak az adminisztratív módszerek.

A hibáknak a kijavítását a párt határozatai alapján jórészt már elvégeztük, a bírálatból levont következtetéseket érvényesítettük az erdőgazdaság irányításában. Kidolgoztuk az új szakasz reánk vonatkozó feladatát, amelyet a minisztertanács határozata így fogalmaz meg:

„Az ország meglévő erdei évi fatermésének növelésével és új erdőtelepítésekkel, fásításokkal biztosítani kell nagyobb mennyiségű, jobb minőségű és olcsóbb fa, valamint egyéb erdei termék termelését a lakosság és a népgazdaság számára.”

Ezt a feladatot úgy kell végrehajtanunk, hogy ez szilárdítsa a munkásosztály államhatalmát, a hatalom alapját: a munkás-paraszt szövetséget. Szélesítse a szövetségnek gazdasági bázisát, járuljon hozzá a jólét emeléséhez, a mezőgazdasági termelés gyors fellendítéséhez. A minisztertanács határozatában foglalt feladat tehát nemcsak egyszerű gazdasági, hanem nagyjelentőségű politikai feladat is.

A párt határozatai alapján kormányunk az elkövetett hibák kijavítására számtalan nagyjelentőségű intézkedést tett. Az erdőgazdaságok dolgozói I. negyedévi tervük teljesítésével erre a gondoskodásra adtak választ. Június 20-ig 12 erdőgazdaság féléves tervét már teljesítette is. Az eredmények mellett még jelentős lemaradások is vannak, különösen a tűzifa értékesítés, tavaszi fásítások és ápolási feladatok teljesítése terén. A hibák fő oka — és ezt világosan feltárja a fejlesztési határozat — az, hogy gazdasági vezetőink elsősorban a tervek mennyiségi teljesítésére törek-szenek, elhanyagolják a gazdaságosságot, a minőséget, nem teremtik meg a munka-, a bér- és technológiai fegyelmet.

A termelési eredményeket az erdőgazdaságoknál lerontja az önköltség emelkedése. A legnagyobb veszteség az erdőgazdaságokat a fogatgazdaságok munkájánál éri. 1953-ban egy fogat önköltsége 12 százalékkal haladta túl az előző évit. Rontja az önköltséget a túlsok átdolgozás, megengedettnél nagyobb készletezési hiány.

Gazdasági vezetőink nem egy esetben figyelmen kívül hagyják a termelékenység emelésének alapvető feltételeit: nagyon rosszul használják ki a meglévő gépeket, nem törek-szenek a műszaki színvonal emelésére.

Súlyos hiba a fával való pazarlás. A gondatlan irányítás, rossz becs-lés, a rossz hossztolás, a tervszerűtlen kiközelítés és más ok miatt jelentős mennyiségű faanyag megy kárba. Egyes erdőgazdaságok felelőtlenül kezelik a falopásokat.

Hibák vannak az erdőművelés terén is: a mennyiségi célok hajszolásában a vezetők figyelmen kívül hagyják a minőségi munkát. Hibák vannak az új erdők nevelése terén. A tisztításokat gyakran nem azért végzik, hogy a megmaradt állományból a legjobb erdő legyen, hanem azért, hogy kalapácsnyelet, szőlőkarót stb. nyerjenek.

Nem kielégítő a dolgozók anyagi érdekeltsége a feladatok elvégzésében. A mezőgazdasággal összehasonlítva, az erdőgazdaság dolgozóinak keresete alacsonyabb. Ez nem az alapbéren múlik, hanem azon, hogy a vezetők nem úgy szervezik meg a dolgozók munkáját, hogy a jelenleginél jelentősen többet keressenek. Nem kétséges, hogy aki motorfűrészrel dolgozik, többet keres, mint aki kézi fűrészrel dolgozik, motorfűrészünk mégis jelentős százalékban kihasználatlanul állanak. Nem kétséges, hogy aki traktoron dolgozik, többet keres, mint a fogatos. Traktoraink jelentős része mégis kihasználatlanul áll. Hiba van a premizálási rendszerünkben is. A kifizetett prémiumoknak csak 43 százalékát kapták 1953-ban a mun-

kások. Mindezek a hibák gátolják, hogy a dolgozók úgy találják meg számításait az erdőgazdasági munkáknál, hogy a termelékenység emelkedjék és az önköltség csökkenjen.

A minisztertanács határozatában leszögezett feladatok teljes összhangban vannak a második ötéves terv célkitűzéseivel és főfeladatával: a szocializmus alapjának lerakásával. Az erdőgazdaság helyzete lehetővé tette, népgazdaságunk fejlesztése pedig követelően állította elénk a minisztertanács határozatában foglalt feladatokat. Ezek a feladatok összegezve alapvető változást jelentenek az erdészeti gazdaságpolitikájában, irányításában. Nemcsak arról van szó, hogy munkánkban felszámoljuk a még meglévő kapitalista tendenciákat és hibákat, hanem elsősorban arról, hogy minden területen érvényesítsük a szocialista gazdálkodás rendjét.

Ez a határozat méltán sorakozik fel a párt és kormány mezőgazdasági határozata mellé, mert jelentősége az erdőgazdaság területére vonatkoztatva azzal azonos. A határozat fő célkitűzését — több, jobb és olcsóbb fát — úgy értelmezzük, hogy 1960-ig erdőgazdaságaink 15 százalékkal emeljék az évi növedéket. Ezt a feladatot nem a régi módon, főként üzemi erdők telepítésével kell elérni, hanem oly módon, hogy elsősorban a meglévő erdők termelékenységét kell emelni és nagymérvű fásítást kell végre-

hajtani. Az erdőgazdaság irányának ez a megváltoztatása végleges felszámolását kell jelentse a régi és káros iránynak, amely jó mezőgazdasági területek erdősítését követelte. Ez a nézet kárt okozott az erdőgazdaságnak, a népgazdaságnak. Parasztok ezreit állította szembe államhatalmunkkal, az erdészek figyelmét pedig főfeladatukról, a meglévő erdők termelékenységének emeléséről és az erdők neveléséről elfordította. Hibáztak ebben az erdészeti vezető dolgozói mind a Tervhivatalban, mind az erdészeti főigazgatóságon.

Az erdőgazdaság irányításának ez a megváltoztatása nagy feladatot ró minden vezetőre. Könnyebb mezőgazdasági területeket erdősíteni, mint

a meglévő erdőket úgy helyrehozni, hogy azokban necsak kétharmada legyen az elérhető fakészletnek, hanem 100 százaléka.

A fejlesztési határozat nagyjelentőségű célkitűzése, hogy ne csak egyszerűen kitermeljük a fát, hanem tenyésszük azt annak érdekében, hogy abból minél több jusson népgazdaságunknak. Ennél a feladatnál világossá kell válnék előttünk, hogy erdőművelési tevékenységünk igen elmaradt fakitermelői és erdőtelepítői tevékenységünk mögött. Annak ellenére, hogy hazánkban ipari erdő nincs, munkánk homlokterében mégis a fakitermelés áll. Annak ellenére, hogy erdeink nem biztosítják hazánk faanyagszükségletét, nem az erdők termelékenységének emelése és az erdők nevelése, nem az erdőművelési feladatok döntőek hazánkban. A kitermelésnél értünk el eredményeket, az iparifa százalékot 1931—1935 évek 16 százalékos átlagáról 1953-ban 37,6 százalékra emeltük. A telepítéseknél szintén értünk el eredményeket, 1950. évet 100-nak véve, 1953-ban 163,4 százalékot teljesítettünk és eközben az Alföld erdősültsége 1927-hez képest 1,7 százalékkal emelkedett. A megmaradás 1953-ban megközelítette országos átlagban a 77 százalékot.

Igen komoly eredmények ezek, de nem mondhatjuk el ugyanezt az erdőművelői tevékenységünkről: a tisztítás örve alatt kalapácsnyelet termelünk, gyérítés örve alatt emeljük az iparifa kihozatali százalékot.

Az üzemi erdők rendbehozása mellett a fásítási feladat kiszélesítésére kell hogy vezetőink figyelmüket fordítsák. A fásítás helyi faanyagbázist teremt, védi a mezőgazdasági területeket az aszály, a talajpusztulás ellen és emeli a mezőgazdasági talajok termőképességét. A feladat nem könnyű, de nem is hajtható úgy végre, mint ahogy az Szolnokon történt: sem az igazgató, sem a főmérnök nem vizsgálták meg most tavasszal még a legnagyobb fásításait sem. Szervezetileg biztosítani kell, hogy a fásítási feladat az erdőgazdaságok munkájának döntő részét képezze.

Az erdők termelékenységének emelését nem szabad összetévesztenünk a munka termelékenységének emelésével. Erről is világosan szól a minisztertanács határozata. A munka termelékenysége jelentős emelésének alapja a mi területünkön is a gépesítés. Eddig főleg szervezeti intézkedésekkel értünk el eredményeket. 1950-et 100-nak véve 1953-ban 1000 m³ kitermelésére csak 86,4, 1000 hold erdősítésére csak 66,2, 1000 kat. hold összes területre csak 88,9 munkás kellett. Meglévő gépeink jó kihasználásával további jó eredményeket érhetünk el. Erdőgazdaságaink e téren nagyon elmaradtak. Meg kell teremteni területünkön is a második öt éves terv végéig azt a műszaki bázist, amely a munkaerők százazezeit szabadítja fel a nehéz testi munka alól, az erdőgazdálkodás elmaradottságát szünteti meg és megteremti a munka termelékenységének állandó és szilárd alapját.

A felső vezetés megszilárdítása érdekében, figyelembe véve pártunk III. kongresszusának határozatait, átszerveztük az erdészeti főigazgatóságot. Ennek fő célja az az egészséges törekvés, hogy a gazdaságok és vállalatok vezetői önállóan és felelősen irányítsák a munkát, ne zavarja ebben a főigazgatóság nagy létszámából folyó bürokratikus ügyintézés. Tűrhetetlen volt az a helyzet, hogy a főigazgatóságra május hónapban pl. 7400 levél érkezett s onnan 7700 ment ki. Ez azt jelenti, hogy a főigazgatóság minden dolgozója májusban mintegy 40 levelet kapott, s 40 levelet írt. Arra vezetett ez, hogy a gazdaságok és vállalatok vezetőinek keze sok esetben béklyóba volt kötve és közülök sokan, sajnos, meg is szokták a főigazgatóság felesleges bábáskodását. A főigazgatóság létszámát jelentősen csökkentettük. A felszabaduló, minisztériumi gyakorlattal rendelkező káderek visszatérnek a gazdaságokhoz és vállalatokhoz és ott segíteni fogják azok munkáját.

A legjobb szervezet is rosszul működhet akkor, ha a káderek nincsenek a megfelelő helyen, vagy nem megfelelőek. Az erdőgazdaságban még mindig kevés a műszaki vezető, elsősorban az erdészeteknél. Az összes erdőgazdasági alkalmazottak egyharmada nem rendelkezik szakmai képzettséggel. A mérnökök háromnegyed része az erdőgazdaságok központjában dolgozik. Adataink pedig azt mutatják, hogy ahol a közvetlen termelésben több a mérnök, több a képzett erdész, jobbak az eredmények is. A főiskoláról és a technikumokról kikerülő fiatal káderek elosztását ezért úgy kell elvégeznünk, hogy a mérnökök és erdészek mind a közvetlen termelésbe kerüljenek.

A tudományos intézet és a főiskola munkáját a minisztertanács határozata szemszögéből meg kell vizsgálni. Biztosítani kell ezeknél az intézményeknél, hogy a tudomány és az oktatás feladatait és módszereit úgy alakítsák ki, hogy azok jelentősen segítsék a határozat végrehajtását.

Pártunk III. kongresszusa különösképpen felhívta a figyelmünket a kádermunka és az emberekkel való bánásmód nagy fontosságára. A szocia-

lizmus építésének új szakaszában különös gondossággal kell törődni a káderekkel. Tudni kell, hogy az erdőgazdaságok új feladataival a mi embereink tízezrei egyetértenek, de nem értenek egyet a nép ügyével a területünkön még megbúvó ellenséges és rossz elemek. Meg kell becsülni szakembereinket, de le kell leplezni a kártevőket, a rendbontókat. Fel kell lépni különösen azokkal szemben, akik a szocialista erkölcsöt nem úgy értelmezik, mint népünk és pártunk. A szocialista erkölcs azt jelenti, hogy önzetlenül harcolunk a párt célkitűzése miatt, tevékenyen részt veszünk az építő munkában, a nép vagyonával gondosan bánunk és harcolunk a szerveztelenség, a hanyagság ellen, leleplezzük a nép vagyonának dézsmálóit, tervcsalókat és egyéb rossz elemeket; de ugyanakkor amikor funkcióra és személyre való tekintet nélkül fellépünk a hibákkal és elkövetőkkel szemben, meg kell védenünk mindenkit, aki ellen igazságtalan vagy ellenséges vádak emelnek. Meg kell dícsérnunk, jutalmaznunk és magasabb posztokra kell állítanunk azokat, akik a nép ügyéért való lelkesedésüket munkájuk eredményességével bizonyítják.

A minisztertanács határozatát akkor fogjuk tudni jól végrehajtani, ha munkánkban a bírálat és önbírálat, mint fejlődésünk egyik legfőbb hajtóereje érvényesül.

Vezetőinknek azonban nemcsak a személyes magatartással kapcsolatos bírálatot kell tudomásul venniük és magatartásukon változtatniuk, hanem tudomásul kell venni azt a bírálatot is, ami abban nyilvánul meg, hogy utasításai nyomán nem változik meg valamely terület elmaradása, utasításait nem hajtják végre a dolgozók. A tervek nem teljesítése esetében az okokat magukban is keresni kell, nemcsak a külső körülményekben és munkatársaikban. A vezetőnek tudnia kell, hogy felel a reábizott gazdaságért, hogy annak minden eredménye az ő eredménye is, de minden sikertelenségéért is elsősorban ő a felelős.

A minisztertanács határozatában lefektetett célkitűzések merészek, mi azonban képesek vagyunk arra hogy ezeket a nagy terveket végrehajtsuk. A feladatok egyértelműek, világosak és célhoz vezetőek. Szervezeteink szilárdak és kérdéseink képesek a feladatok elvégzésére. A dolgozók széleskörű munkaversenyei bizonyítják, hogy készen állnak nagy feladatok elvégzésére. Egyedül tőlünk, vezetőktől függ, hogy az erdőgazdaság megfeleljen a párt és a kormány belehelyezett bizalmának.

AZ ERDŐ

AZ ERDÉSZET TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATA

Megjelenik havonta

Előfizetési ára:

egy évre 60.— Ft

félévre 30.— Ft

Előfizethető:

*a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó
Vállalatnál Budapest, V., Vécsey-utca 4
37.876.181-46 csekk számlára*